

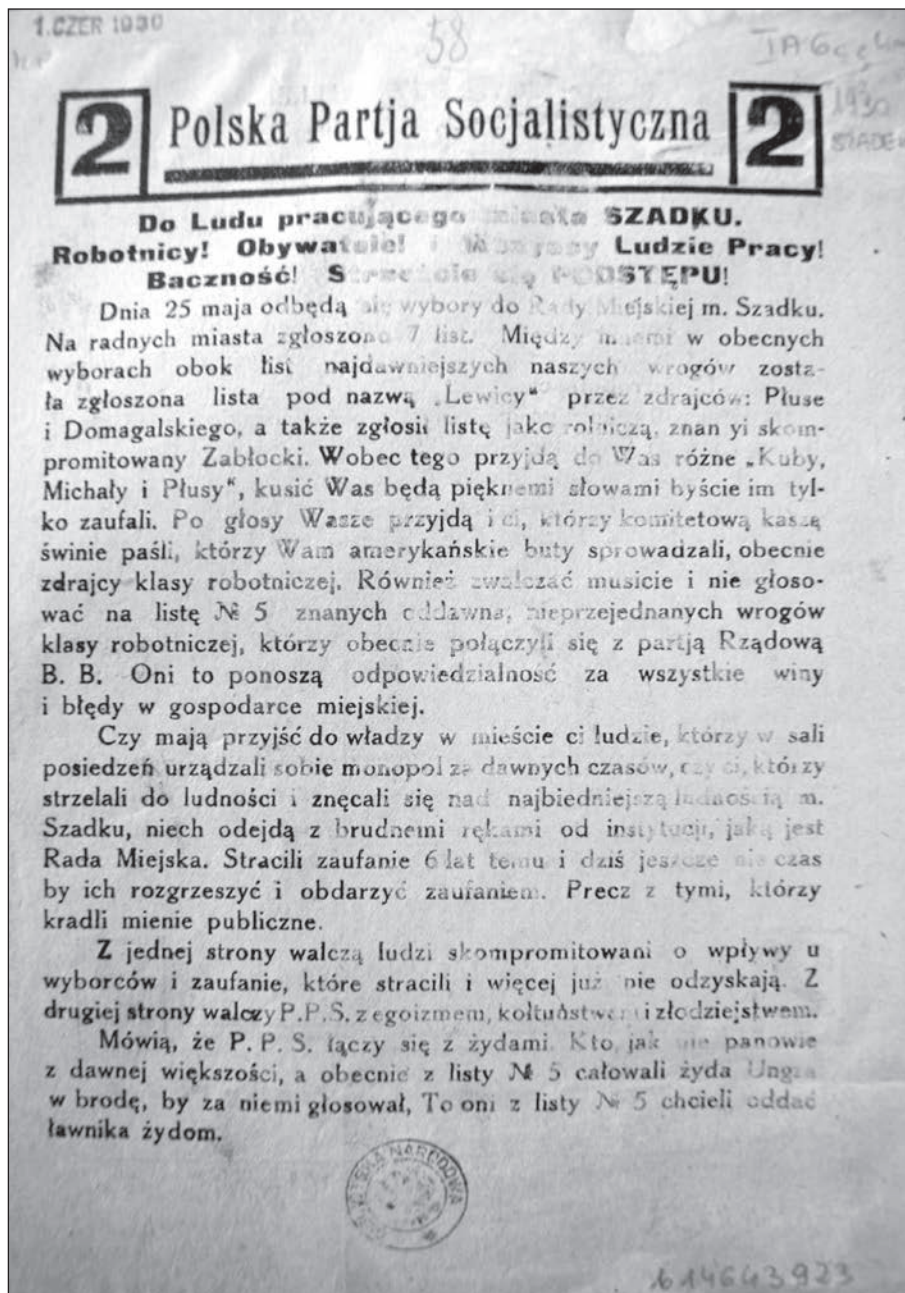
SZADEK NA STAREJ FOTOGRAFII

SZADEK Z OKRESU DWUDZIESTOLECIA MIĘDZYWOJENNEGO NA AFISZACH I ULOTKACH

zebrał i opracował – Jarosław Stulczewski

Prezentowane afisze oraz ulotki pochodzą z lat 1930–1939 i znajdują się w zbiorach Biblioteki Narodowej w Warszawie (dział druków ulotnych). Druki te nawiązują do życia społecznego mieszkańców Szadku i ówczesnych wydarzeń politycznych. Afisze oraz ulotki – drukowane w Zduńskiej Woli w prywatnej drukarni Dawida Witkowskiego i w drukarni należącej do Zgromadzenia Księża Orionistów¹ – przygotowywane były na zlecenie organizacji działających na terenie miasta i gminy szadkowskiej (Koła Polskiej Partii Socjalistycznej, Komitetu Budowy Szkoły Powszechnej, Towarzystwa Uniwersytetu Robotnicze, Zarządu Miejskiego, Zarządu Grodzkiego Związku Strzeleckiego i Katolicko-Narodowego Zjednoczenia Gospodarczego). Jeden z afiszy został wydany prywatnym nakładem mieszkańca Szadku, Czesława Rudeckiego.

¹ J. Kozłowski, *Dokumenty i Znaki Zduńskowolskiej Kultury*, cz. 2, Zduńska Wola 2000, s. 6.

Fot. 1. Ulotka Komitetu Wyborczego Polskiej Partii Socjalistycznej w Szadku, s. 1, 1930. Wydano nakładem PPS, druk: drukarnia papierowa „Witkowski”, Zduńska Wola
 Źródło: ze zbiorów Biblioteki Narodowej w Warszawie, sygn. DŻS IA 6c5 Cim, zdjęcie K. Banas

ROBOTNICY! OBYWATELE!

Wiedziecie o tym, że radni P. P. S. byli w mniejszości i ich wnioski przeważnie większość odrzucała, a jednak oni walczyli o słuszne żądania ludu pracującego i broniłi uczciwie interesów miasta.

Radni P. P. S. w nowej radzie miejskiej będą walczyć nadal o sprawiedliwą i korzystną dla ludu pracującego gospodarkę miejską. Przedewszystkiem walczyć będą:

- 1) o sprawiedliwą reformę podatkową, bo obecny rozkład podatków jest bardzo krzywdzący dla ludzi biednych,
- 2) o rozbudowę miasta, tanie kredyty budowlane i roboty publiczne dla bezrobotnych,
- 3) o uregulowanie granic miasta przez włączenie do miasta: Bobowni i innych pobliskich osiedli,
- 4) o należytą opiekę dla najbiedniejszych,
- 5) o uczciwą i sprawiedliwą gospodarkę leśną,

Jedynie Polska Partja Socjalistyczna od lat 6 w zwartej masie walczy ze złodziejstwami i nadużyciami w gospodarce miejskiej i trzyma wysoko zgodność swój sztandar.

Obecne wybory odbywają się w czasie ogólnego kryzysu gospodarczego i bezrobocia, głodu i nędzy szerokich mas. Wobec tego musimy wszystko uczynić aby wybrać najlepszych przedstawicieli do Rady Miejskiej.

Nie dajcie się oszukać, tak wrogom z prawicy, jak i mianującym się lewicą. A więc wszyscy robotnicy, rzemieślnicy i wszyscy ludzie pracy głosujcie na listę prawdziwie robotniczą

na listę P. P. S. № 2.

Niech żyje sprawiedliwa gospodarka miasta!

2

Niech żyje P. P. S. lista № 2.

2

Wyborczy P. P. S.

Egzemplarz obowiązujący

Nakład 1500 egzemplarzy

Dn. 19/5 1930 r.

Kładek P. P. S. w Szadku.

Fot. 2. Ulotka Komitetu Wyborczego Polskiej Partii Socjalistycznej w Szadku, s. 2, 1930. Wydano nakładem PPS, druk: drukarnia papierowa „Witkowski”, Zduńska Wola
 Źródło: ze zbiorów Biblioteki Narodowej w Warszawie, sygn. DŹS IA 6c5 Cim, zdjęcie K. Banaś

Do mieszkańców m. Szadku!

Pracujecie się do obowiązków, by dać świadectwo prawdziwe na ostatni postkwił wydany przez Michała Zabłockiego, a zredagowany przez szajkę wyrzutków społecznych, wyjąłszy co następuje: Michała Zabłockiego znaleździ wstępy, bo nie zapomniałcie czasów 17 miesięcznego gospodarowania jego w Szadku. Ciepło przypomniemy: Wam niektórzy tylko wczorajscy „chłubani” jego gospodarki, podajemy wyjątki z posiedzenia Rady Miejskiej z dnia 9 maja 1923 r.

- 1) Z inwentarza wyciętego braku zroszy na sumę 781 tysięcy marek.
- 2) W elekrowni brak trzech horników na sumę 600 tysięcy marek.
- 3) Elekrownia w tym czasie dała deficytu 1 milion 600 tysięcy marek.
- 4) W zosp. darze letniej: 4) brak 13 sztuk budulec na sumę 650 tysięcy marek.

W lipcu 18 metrów szrapowego drzewa, które zostało schowane w Kobyli Miejskiej.

- 5) **Stwierdzono, że Michał Zabłocki wybudował dla siebie z drzewa lasu miejskiego szopę-ryglowną, przy budowie której zatrudniono cięślię płacili pieniędzmi z kasy miejskiej.**
- 6) **Stwierdzono, że Michał Zabłocki zabrak dla siebie 6 rygli, 2 szt. budulec.**
- 7) brak gotów na sumę 198 tysięcy marek.
- 8) dykt do kieratu znaleziony u Michała Zabłockiego zabrak został z lasu miejskiego.
- 9) Wykazany był fikcyjny regulowanie pożyczek na sumę 25 tysięcy marek, które to zmorzony był Michał Zabłocki dnia 25 kwietnia 1923 r. do kasy miejskiej oddać.
- 10) Komisarz Ochrony lasów postanowił oddać pod sąd Zarząd Magistratu za rabunkową gospodarkę lasu, a zarząd lasu miejskiego powierzył leśniczemu lasów rządowych.

Na podstawie tego Rada Miejska w tym samym czasie uchwaliła zawiesić w urzędowaniu Michała Zabłockiego i oddać go pod sąd.

Co do przekupywania dróg wódką, to sądził Michał Zabłocki po sobie, do dnia dzisiejszego za wódkę ma dług u Florczaka, o co skarżył go nawet do sądu. U właściciela hotelu w Szadku p. Duakiewicza nie uregulował dość dużych rachunków. W Szadku zaś obywateli sami wiecie ile wieniam za wódkę. A przecież prócz tego regulował rachunki za wódkę drzewem miejskiem. Swego czasu powieźniała kier, szkoły, że za kieliszek wódki powiększył im kuchnię kosztom.

W roku 1924 przy płaceniu podatków uciągnął obecnego sekretarza Magistratu na blisko dwa miesiące pensję i nie chce oddać. Teraz dopiero zrozumiecie obywatele dlaczego rwie się znowu do Zarządu miasta, a ogólnie jest wiadomem, że po otrzymaniu zawiadomienia o odrzuceniu protestów wyborczych, pewni byli wyborcy do Zarządu miasta i ustanowili sobie nawet skład przyszłego Zarządu miasta. W tym celu do pomocy dobrał sobie odpowiednią szajkę, wprost wyrzutków społecznych.

Taki przykład poleconożenie jego listy (M 1), skompromitowany w spółce wodociągowej, jak również w mieczarni, z której „w niewiadomy sposób” zmilo 3000 zł, które zmniejszy go do fikcyjnego przepisania majątku swego na markę. A ostatnio jak to się przedstawiła sprawa indyjski Zięby?

Inny znawca, A Zabłocki był wyrzucony z Rady Miejskiej za kradzież drzewa miejskiego a porczy o tem obywateli pamięć. To znowu jakiś tam przybłąkany „druciarz i amolarz” mlie mu sekunduje, którego przyjął jako pieska, któryby szkrekał na rozkaz „pana”. Panu „Hojkierowi” z wykręconymi łapami gangrenicznymi mógłby być dowodem niech będzie jedagowanie bezczelnie kłamliwego postkwiła.

Indywidjum zapomniało czas „pedagoga-wychowawcy” kiedyto naprawdę dzieci katewał. Podajemy fakty, a nie gosołowanie i zleśliwie kłamiemy jak oni. Oni zaś w pracy „wychowawczej” nie stał miary i „wychowywał” już nie tylko kłiem, lecz nogą na Podłodze przewrócone dzieci. Jedno tak „wychowując” kopnął w oko, które silnie podbił. Przypomnieli nam sami obywatele, jak za ten „wychowawczy” czyn spałaka go matka dziecka kolo kościola, na cmentarzu kościelny, ipokazując wszystkim obecnym sine oko dziecka, wyzwała jak łobuza.

Przyglądajcie teraz do tej szajki, nie myślcie bez celu! Wszak to kandydat pierwszy na honorowego burmistrza. Tem chce Wam oblać, sam wiedząc dobrze, że honorowy burmistrz to byłby „honorowy słodziej”.

Celem każdego zdrowo-myślącego obywatela, a obowiązkiem obecnego i przyszłego Zarządu miasta jest pozyczenie starab, by te przybłąkana gangrenę naklonić do leczenia się i umieszczenia w tym celu w szpitalu umysłowo-chorych.

Każdy dobry obywatel miasta cieszy się ze zgłoszonych protestów wyborczych, bo są słuszne, a złożone w imię dobra miasta. Nieprawdą jest, by majątek miejski był bez dorozu, bo doroznie go i ma prawo dozozować obecna rada i pieczę nad nim ma nie Michał Zabłocki, lecz etnicznie czystych ras. Obywateli zatem są o to spokojni. Ich tylko te boli, że właśnie jest tak dotychczas: pilnie, że nie sądzają i z dobra publicznego, jednostkom karzący nie widnia. Co zaś do kupna „wiegiana nad Półną” o wzam sąż się pisano to przecież niwecnej partii do tego kupna Ignacy Kobacki i akt rejestracji popisał i jeżeli ktoś na ten zarobił, to mógł chyba tylko on, a możliwie, że powodowały nim względy rodzinne. Dalsze jest stanowisko prezesa Cesawistów. Przecież przed wyborami do Rady Miejskiej wydał odezwę, w której ostro zwalczał i głosił o „skompromitowanym M. Zabłockim, który kładz robotników tużgi swoje światło, a imi za pieniądze robotnicze sprewardzał bulę amerykańskiej” i teraz o nimi połączony i silnie ich popiera. Czy to za obliczony mandat szlona esmiku? W każdym razie są to mocno podejrzone sprawy. Czy to dla dobra robotników i dobra miasta? Magdry robotnicy fakt ten zapamiętują i nie pójdą na pasku tego pana. Odezwę tę mamy i z niej skorzystamy.

A cożżnie do obecnego burmistrza miasta, kierowiczka szkoły, że sama silnie go zwalcza i podtrzymuje w tej walce zaciekłość swego mgła, który idzie ręką w rękę z ludźmi mocno skompromitowanymi, przeciw dobru miasta. Grają tu rolę wzięcie polityczne i osobiste, że nie wydał fałszywego zawiadomienia jako mał jej nie korzysta z mieszkania miejskiego. Trudno całowika prawnego charakteru przekupić się nie da i niczyich obecnym zysków nie czysta droga nie porze.

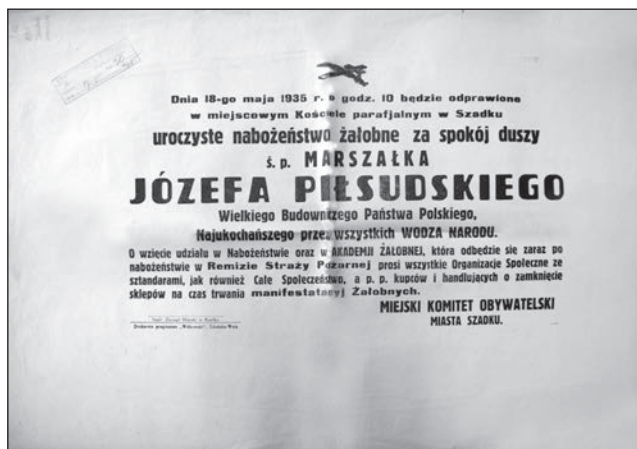
Wy obywatele bądźcie ostrożni o gospodarkę miejską, gdyż pamięcie, że przez budowę rzadni majątek jest obwołany pożyczką 82 tysięcy zł. to za staraniem burmistrza miasta przyznano miastu w banku Gospodarstwa Krajowego 7% pożyczkę 50 tysięcy złotych i gdyby nie podła intryga tychże miastu nabyłoby się dużo. Jedną prasa miejską gospodarkę zysków zostały długie zwagnięcie przez Michała Zabłockiego i znowu, wiecie jak dużo dobrego miastu zrobiono, detalicznie tak będzie War. Iolała jeszcze paskwiliami czy słowami okłamał i kłamczeli, to odwracali się z odrazą od pana. Iułów i paskwiliłów różnych Bartków, Wiktorów, Michałów, Ignatów, Antków, Czesławów, bo ten ciężyć się może tylko charakter niski.

Szajka ta ucieknie do Wam spółki, jeżeli zawołacie głoszą oburzenia na nich „prez z gangreną miasta”

**Miejscowe Koło H.S.W. z Rz.
w Szadku.**

Naki. Czesław Rudecki w Szadku, ul. Kościelna
Drukarnia polpisana „WITKOWSKI”, Zduńska Wola

Fot. 3. Afisz polityczny Bezpartyjnego Bloku Współpracy z Rządem (BBWR) Koła w Szadku, wydany nakładem Czesława Rudeckiego (Szadek, ul. Kościelna) druk: drukarnia papierowa „Witkowski”, Zduńska Wola
Źródło: ze zbiorów Biblioteki Narodowej w Warszawie, zdjęcie K. Banaś

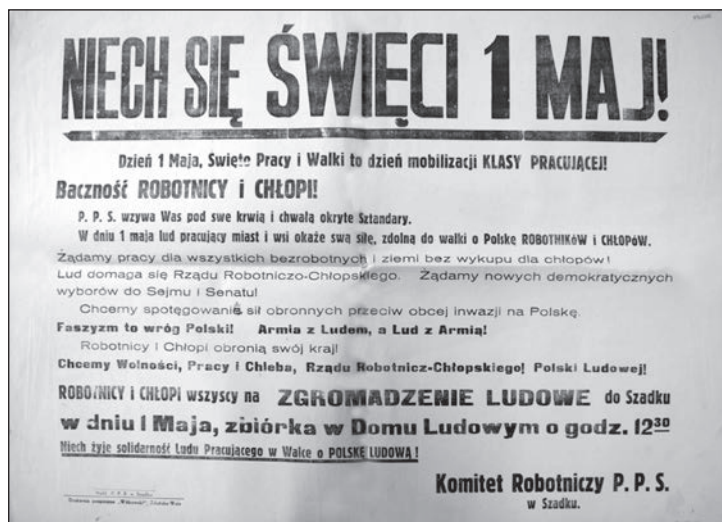
Fot. 4. Afisz Miejskiego Komitetu Obywatelskiego miasta Szadku informujący o uroczystym nabożeństwie żałobnym za duszę śp. Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego w kościele parafialnym w Szadku, 1935. Wydano nakładem Zarządu Miejskiego w Szadku, druk: drukarnia papierowa „Witkowski”, Zduńska Wola
 Źródło: ze zbiorów Biblioteki Narodowej w Warszawie, sygn. DZS IA 6i, zdjęcie K. Banaś

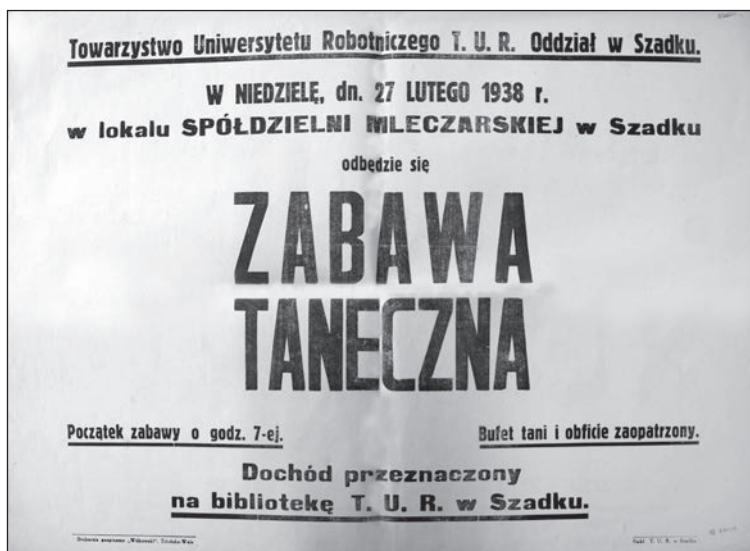
Fot. 5. Afisz Oddziału Grodzkiego Związku Strzeleckiego w Szadku informujący o uroczystym nabożeństwie żałobnym za duszę śp. Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego w kościele parafialnym w Szadku, 1935. Wydano nakładem Zarządu Grodzkiego w Szadku, druk: drukarnia papierowa „Witkowski”, Zduńska Wola
 Źródło: ze zbiorów Biblioteki Narodowej w Warszawie, sygn. DZS IA 6i, zdjęcie K. Banaś

Fot. 6. Afisz Komitetu Polskiej Partii Socjalistycznej w Szadku informujący o obchodach Święta 1-go Maja, 1936 Wydano nakładem PPS w Szadku, druk: drukarnia papierowa „Witkowski”, Zduńska Wola
Źródło: ze zbiorów Biblioteki Narodowej w Warszawie, sygn. DŻS IM, zdjęcie K. Banaś

Fot. 7. Afisz Komitetu Robotniczego Polskiej Partii Socjalistycznej w Szadku informujący o majowym Święcie Pracy, 1938. Wydano nakładem PPS w Szadku, druk: drukarnia papierowa „Witkowski”, Zduńska Wola
Źródło: ze zbiorów Biblioteki Narodowej w Warszawie, sygn. DŻS IM, zdjęcie K. Banaś

Fot. 8. Afisz Towarzystwa Uniwersytetu Robotniczego Oddział w Szadku informujący o zabawie tanecznej, 1938. Wydano nakładem TUR w Szadku, druk: drukarnia papierowa „Witkowski”, Zduńska Wola
Źródło: ze zbiorów Biblioteki Narodowej w Warszawie, sygn. DŻS XVIIC 4a, zdjęcie K. Banaś

15 11 38

OBYWATELE!

M. SZADKU, WIELKIEJ WSI, SZADKOWIC, KARCZÓWKI i OKOLICY!

W celu uczczenia czynem XX Rocznicy Odzyskania Niepodległości w celu dania wyrazu wielkiej radości obywateli z powodu odzyskania Śląska Zaolzańskiego i Jaworzyny zawiązał się w Szadku Komitet Budowy Publ. Szkoły Powsz., który na posiedzeniu odbytym w dniu 30 października 1938 r. postanowił przystąpić do budowy Publicznej Szkoły Powszechnej im. M. J. Piłsudskiego w Szadku, szkoły-pomnika, który przysłym pokoleniom będzie mówił o wielkiej pracy dokonanej pod wodzą i w myśl wskazań Wielkiego Marsz. i będzie uczył jak należy żyć i pracować dla dobra i potęgi Polski.

Obywatele! Uchwałę tę Komitet podjął w najgłębszym przekonaniu, że jest ona wyrazem Waszych szczerych uczuć i dawnych pragnień.

Obywatele m. Szadku i okolicy! Niejednokrotnie w ciągu 20 lat życia w Niepodległej Polsce daliście dowód swego patriotyzmu i przywiązania do Państwa, a na każdym kroku okazujecie zrozumienie dla potrzeb swego miasta i okolicy. Dajcie i teraz dowód swego patriotyzmu i zrozumienia obywatelskiego łącząc się z uchwałą Komitetu!

Dzieci nasze chcą jasnej, ciepłej i wygodnej szkoły! Armia nasza chce dobrego żołnierza! Państwo nasze chce światłego obywatela!

Przez Osiwiecie do zdrowej i silnej Armii, potęgi Państwa i dobrobytu Narodu!

W imię tych szczytnych hasel przyczynicie się wszyscy do wspólnego dzieła — budowy szkoły. Każda cegielka jest droga. Niechaj nikogo nie braknie w szeregach ofiarodawców na budowę szkoły w Szadku!

W jedności siła!

NIECH ŻYJE NAJJAŚNIEJSZA RZECZPOSPOLITA POLSKA!

Komitet Budowy Publicznej Szkoły Pow. w Szadku

<p>Sekretarz: Benedek Witczyński</p>	<p>Skarbnik: Jan Niedzwiedzki</p>	<p>Przewodniczący: Tomasz Ciepła burmistrz</p>
<p>Propagandowa: Bł. Tomasz prawn. J. Kowalski dr. inżynier K. Duda, Lódka S. Ludwicki J. Różewski C. Paluszki J. Różewski B. Turczyński M. Czek F. Dorca W. Wolickowski</p>	<p>SEKCJE: Finałowa: Jan Kłopot prawn. K. Kłopot W. Kłopot K. Kłopot A. Kłopot Julian Kłopot M. Kłopot J. Kłopot</p>	<p>Gospodarczo-budowlana: F. Bartosiński prawn. A. Janowski inżynier J. Pytko L. Matuszko J. Winiński J. Powałski M. Winiński S. Różewski</p>

Tęca Księżka Winiarski w Szadku
K. S. Szadek 1938

Fot. 9. Afisz Komitetu Budowy Publicznej Szkoły Powszechnej w Szadku informujący o rozpoczęciu budowy w mieście Publicznej Szkoły Powszechnej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego, 1938. Wydano nakładem Komitetu Budowy Szkoły Powszechnej w Szadku, druk: drukarnia Księży Misjonarzy w Zduńskiej Woli

Źródło: ze zbiorów Biblioteki Narodowej w Warszawie, sygn. DŻS IM, zdjęcie K. Banaś

FII
-- QZIR 1954
TH
1937
Szadek

OBYWATELE!!

**m. Szadku, Wielkiej Wsi, Szadkowic,
Karczówki i okolicy!**

Dzień 11 listopada 1938 r. to Rocznica Odzyskania Niepodległości. W dniu tym serca Wasze biją żywiej i mocniej, a myśli Wasze zwracają się ku Ojczyźnie. Dzień 11 listopada to święto Czynu Narodu Polskiego.

Rok 1938 to rok wielkich wydarzeń historycznych, to zwycięstwo polskiej armii i polskiej dyplomacji, to zjednoczenie Narodu Polskiego, to Polska Mocarstwowa. W roku tym szczególnie jesteście dumni jako Polacy, a myśli Wasze zwracają się ku Głowie Państwa i Naczelnemu Wodzowi, którzy kontynuują i wykonują testament narodowy Wielkiego Marszałka.

W celu uczczenia czynem XX Rocznicy Odzyskania Niepodległości w celu dania wyrazu wielkiej radości obywateli z powodu odzyskania Śląska Zaolzańskiego i Jaworzyny zawiązał się w Szadku Komitet Budowy Publ. Szkoły Powsz., który na posiedzeniu odbytym w dniu 30 października 1938 r. postanowił przystąpić do budowy Publicznej Szkoły Powszechnej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Szadku, szkoły-pomnika, który przyszłym pokoleniom będzie mówił o wielkiej pracy dokonanej pod wodzą i w myśl wskazań Wielkiego Marszałka i będzie uczył jak należy żyć i pracować dla dobra i potęgi Polski.

Obywatele! Uchwałę tę Komitet podjął w najgłębszym przekonaniu, że jest ona wyrazem Waszych szczerzych uczuć i dawnych pragnień.

Obywatele m. Szadku i okolicy! Niejednokrotnie w ciągu 20 lat życia w Niepodległej Polsce daliśmy dowód swego patriotyzmu i przywiązania do Państwa, a na każdym kroku okazujecie zrozumienie dla potrzeb swego miasta i okolicy. Dajcie i teraz dowód swego patriotyzmu i zrozumienia obywatelskiego łącząc się z uchwałą Komitetu!

42836693C

STAROSTWO W SIE DZ
EGZEMPLARZ OBOWIĄZUJĄCY
Nakład _____ Egz. 1800
Dnia 10. XI 1938

Fot. 10. Ulotka Komitetu Budowy Publicznej Szkoły Powszechnej w Szadku informujący o rozpoczęciu budowy w mieście Publicznej Szkoły Powszechnej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego, 1938. Wydano nakładem Komitetu Budowy Szkoły Powszechnej w Szadku, druk: drukarnia X.X. Misjonarzy w Zduńskiej Woli
Źródło: ze zbiorów Biblioteki Narodowej w Warszawie, sygn. DŻS IM, zdjęcie K. Banaś

OBYWATELKO I OBYWATELU M. SZADKU!

ZNAMY TWE PRAGNIENIA I WIEMY CZEGO CHCESZ!

Nie pragniesz w łonie Rady Miejskiej tarć, swarów, i nieplodnych dyskusyj. Chcesz by Rada Miejska pracowała spokojnie i twórczo. Żadasz uczciwej, oszczędnej i planowej gospodarki miejskiej.

Idziemy więc do Ciebie z listą kandydatów na radnych miejskich, których znasz i wiesz, że wywiążą się oni sumiennie z obowiązków, jakie na nich włożysz.

OTO SĄ NAZWISKA TYCH KANDYDATÓW:

OKRĘG I	OKRĘG II	OKRĘG III
Zablocki Adam	Tarnecki Bolesław	Lipiński Kazimierz
Wesołowski Walenty	Stefaniak Antoni	Kwieciński Czesław
Niedzwiedzki Jan	Kudanowski Zygmunt	Szymiak Leon
Iglikowski Konstanty	Cichosz Stanisław	Stamirowski Adam
Kluszczyński Zenon	Robakowski Wincenty	Smiłkowski Aleksander
Maliszewski Stanisław	Kobusiewicz Aleksander	Adamkiewicz Józef, syn Józefa
Błaszczński Apolinary	Wilgocki Michał	Adamkiewicz Michel
Ogiński Józef	Kobusiewicz Ignacy	Kobusiewicz Kazimierz syn Rocha

Widzisz, że kandydaci ci cieszą się dobrą opinią i uznaniem u rolników, kupców, rzemieślników, pracowników umysłowych i robotników.

Głosuj więc w dniu 30 kwietnia 1939 r. tylko na nich.

KATOLICKO-NARODOWE ZJEDNOCZENIE GOSPODARCZE W SZADKU

Druk. X. Misjonarzy w Zduńskiej Woli
Nakład Kat-Nar. Zjed. Gosp. w Szadku

Fot. 11. Afisz Katolicko-Narodowego Zjednoczenia Gospodarczego w Szadku z listą kandydatów do Rady Miejskiej, 1939. Wydano nakładem Katolicko-Narodowego Zjednoczenia Gospodarczego w Szadku, druk: drukarnia X.X. Misjonarzy w Zduńskiej Woli
Źródło: ze zbiorów Biblioteki Narodowej w Warszawie, zdjęcie K. Banaś